

**PAKT BALKANSKOG SPORAZUMA IZMEĐU JUGOSLAVIJE, GRČKE, RUMUNIJE I
TURSKE,
Atina, 9. februar 1934.**

Njegovo Veličanstvo Kralj Jugoslavije, Predsednik Republike Grčke, Njegovo Veličanstvo Kralj Rumunije i Predsednik Republike Turske, u želji da doprinesu učvršćivanju mira na Balkanu, nadahnuti duhom sporazuma i koncilijacije koji je bio od presudnog značaja pri izradi Brian-Kelogovog pakta i pri odlukama Skupštine Društva naroda koje se na njega odnose, čvrsto rešeni da obezbede poštovanje ugovornih obaveza koje već postoje i održavanje teritorijalnog poretka sada ustanovljenog na Balkanu,

odlučili su da zaključe jedan

PAKT BALKANSKOG SPORAZUMA

i odredili su u tu svrhu kao svoje odnosne Punomoćnike, i to:

Njegovo Veličanstvo Kralj Jugoslavije:

Njegovu Ekselenciju gospodina Bogoljuba Jevtića, ministra inostranih poslova,
Predsednik Republike Grčke:

Njegovu Ekselenciju gospodina Dimitrija Maksimosa, ministra inostranih poslova,

Njegovo Veličanstvo Kralj Rumunije:

Njegovu Ekselenciju gospodina Nikolu Tituleska, ministra inostranih poslova,
Predsednik Republike Turske:

Njegovu Ekselenciju gospodina Ruždi Beja, ministra inostranih poslova,

Koji su se, pošto su izmenjali svoja punomoćja nađena u dobroj i propisnoj formi, saglasili o sledećim odredbama:

Član 1.

Jugoslavija, Grčka, Rumunija i Turska garantuju uzajamno bezbednost svojih balkanskih granica.

Član 2.

Visoke strane ugovornice obavezuju se da će se sporazumevati o merama koje se imaju preduzimati pri pojavi eventualnih slučajeva koji mogu zadirati u njihove interese kao što su definisani ovim Sporazumom. One se obavezuju da neće preduzimati nikakvu političku akciju prema bilo kojoj drugoj balkanskoj zemlji koja nije potpisnica ovog Sporazuma, bez prethodnog uzajamnog obaveštenja i da neće primiti na sebe nikakvu političku obavezu prema bilo kojoj drugoj balkanskoj zemlji, bez pristanka ostalih Strana ugovornica.

Član 3.

Ovaj Sporazum stupice na snagu čim bude potpisan od strane svih Sila ugovornica, i biće ratifikovan u najkraćem mogućem roku. On će biti otvoren svakoj balkanskoj zemlji čije će pristupanje biti predmet blagonaklonog preispitivanja od Strana ugovornica i biti ostvaren čim ostale zemlje potpisnice budu notifikovale svoj pristanak.

U potvrdu čega su pomenuti Punomoćnici potpisali ovaj Pakt. Rađeno u Atini, devetog februara hiljadu devet stotina trideset četvrte godine, u četiri primerka od kojih je po jedan predat svakoj od Visokih strana ugovornica.

(M.P.) B.D. Jevtić, s.r.

(M.P.) D. Maksimos, s.r. (M.P.) N. Titulesko, s.r.

(M.P.) Dr. Ruždi Bej, s.r.

Prednji Pakt balkanskog sporazuma ratifikovan je od strane Njegovog Veličanstva Aleksandra I, Kralja Jugoslavije, 16. juna 1934. godine, u Beogradu. Pov. Br. 13991. - Iz Ministarstva inostranih poslova, 23. juna 1934. godine, Beograd.

Izvori: Službene novine, 1934, br. 145-XXXVIII.

Zbirka MIP-a, 1934, sv. br. 7, str. 67-68.

Recueil des traites SDN, v. CLIII, p. 153.

Martens, NRG, 3-ème série, t. XXIX, p. L. et t. XXX, p. 325.

Napomena. - Saradnja balkanskih država koja je dovela do nastanka Pakta balkanskog sporazuma (ili Balkanske antante) počela je balkanskim konferencijama (1930-1933) kojima su prethodili bilateralni paktovi o prijateljstvu i miroljubivom rešavanju sporova saglasno politici i principima Društva naroda. Ove paktove zaključile su 1928. Rumunija i Grčka i Rumunija i Turska, Jugoslavija i Grčka (1929) i Grčka i Turska (1930), zatim ponovo Grčka i Turska i Jugoslavija i Turska (1933). - Prva konferencija je održana u Atini oktobra 1930, druga u Istambulu i Ankari oktobra 1931, treća u Bukureštu oktobra 1932. i četvrta u Solunu novembra 1934. Njihov cilj, pored ostalih, bio je zaključivanje opšteg balkanskog ugovora o nenapadanju i arbitraži na osnovama očuvanja status quo-a u teritorijalnim pitanjima u okvirima Društva naroda. Na prvoj konferenciji je bio obrazovan Stalni komitet za izradu Pakta po kome bi rat bio proglašen nezakonitim. Ali, na poslednjoj konferenciji je jasno da nije moguće doći do opšteg balkanskog političkog sporazuma, jer je Albanija pod uticajem Italije i Bugarske, zbog

zadržavanja svoje revanšističke politike odbila da prizna teritorijalni status quo i nije, zajedno sa Italijom i Bugarskom pristupila Paktu (Antanti) koji su potpisale Grčka, Jugoslavija, Rumunija i Turska. Ovaj Pakt je imao oslonac u francuskoj politici, a rok njegovog važenja nije bio ograničen. Uz njega je bio potpisan dopunski protokol kojim su utvrđene obaveze u međusobnim odnosima, prihvaćena definicija napadača, utvrđena u Londonu (sa SSSR) prethodne godine. Bugarska je kasnije tvrdila daje bio potpisan i tajni protokol država Balkanskog sporazuma o zajedničkoj vojnoj intervenciji protiv oružanih bandi koje je ona podržavala. Turska je dala izjavu da Pakt ne protivreči njenim ugovorima sa SSSR (Prof. Momir Stojković, "Balkanski ugovorni odnosi 1876-1996.")